ध्नम् । तेषां वंशस्त्रिधा भूतो दृष्णीनां कुलवर्द्धनः" हरिवं० ३५ अ०।

देवमुनि पु० देव इव मुनिः । देवर्षौ नारदादौ । १सुराख्ये ऋषौ च "एतेन वै सुरो देवमुनिः सर्वाम्हद्विमार्भोत्" पञ्चभीमब्रा० २५।१४

देवयज् पु० देवा इज्यन्तेऽत्र यज–आधारे क्विप् । देवयजन योग्ये वह्निभेदे "अपाग्ने ! अग्निमामादम् हि निष्क्रव्याद् सेध आ देवयजं वह" यजु० १।१७ "तत्र त्रयोऽग्नयः सन्ति । एकः आमात् । आममपक्वमत्तीत्यामाद्यौकिकोऽग्निः । द्वितीयः क्रव्यात् शवदाहे क्रव्यं मांसमत्तीति क्रव्यात् चिताग्निः । तृतीयो यागयोग्यः । तथाविधांस्त्रीनङ्गारान् गार्हपत्यात् प्रागभागे पृथक् कृत्य तेषां मध्ये यागयोग्यताहीनौ द्वावग्नी आमात्क्रव्यात्संज्ञौ त्याजयितुं गार्हपत्यं प्रत्युच्यते" वेददी०

देवयजन न० देवा इज्यन्तेऽत्र यज–आधारे ल्युट् । वेदिस्थाने "अपावरू पृथिव्यै देवयजनादु बध्यासम्" यजु० १।१५ २पृथिव्यां स्त्री ङीप् । "पृथिवि ! देवयजन्योषध्यास्ते मूलं मा हिंसिषम्" १।२४ हे देवयजनि हे पृथिवि इत्यर्थः । ३यागाधिकरणस्थानमात्रे च "स यदस्यै पृथिव्या अनामृतं देवयजनमासीत्तच्चन्द्रमसि न्यदधत तदेतच्चन्द्रमसि कृष्णं तस्मादाहुश्चन्द्रमस्यस्यै पृथिव्यै देवयजनमित्यपि ह वा अस्यै तस्मिन् देवयजन इष्टं भवति तस्माद्वै प्रतिमार्ष्टि" शत०ब्रा० १।२।५।१८ "वेदीमार्जनप्रशंसार्थमितिहासमाह । या समन्तात् मृतं सर्वदा नश्वरमामृतं तद्विपरीतं यद्देवयागाधिकरणभूतं स्थानम्" भा० तत् स्थानं विशिनष्टि कात्या०श्रौ० २०।४ १४ "नित्योदकं देवयजनं पुरस्तात्"सू०"पुरस्तात् प्राच्यां दिशि नित्यं सदा स्याद्युदकं यत्र तद् देवयजनमध्यवसेयम्" कर्कः ।

देवयजि पु० देवं यजते यज–इन् । देवयाजके "अद्मो द्विजान् देवयजीन् निहन्मः" भट्टिः ।

देवयज्ञ पु० ६त० । देवानां यज्ञे पञ्चयज्ञान्तर्गते होमरूपे गृहस्थनित्यकर्त्तव्ये यज्ञभेदे । "अथातः पञ्च यज्ञाः "देवयज्ञो भूतयज्ञः पितृयज्ञो ब्रह्मयज्ञो मनुष्ययज्ञ" इति । "तद्यदग्नौ जुहोति स देवयज्ञो यद्बलिङ्करोति स भूतयज्ञो यत् पितृभ्यो ददाति स पितृयज्ञो यत् स्वाध्याय मधीयते स ब्रह्मयज्ञो यन्मनुष्येभ्यो ददाति स मनुष्ययज्ञ इति" आश्वा० गृ० सू० ३।१,२,३, "अध्यापनं ब्रह्मयज्ञः पितृयज्ञस्तु तर्पणम् । होमो दैवो बलिर्भौतो नृयज्ञोऽतिथिपूजनम् । पञ्चैतान् यो महायज्ञान् न हापयति शक्तितः । स गृहेऽपि वसन्नित्यं सूनादोषैर्न लिप्यते" मनुः । तत्र होमस्य देवता मनुनोक्ता यथा "आभ्यः कुर्याद्देवताभ्यो ब्राह्मणो होममन्वहम् । अग्नेः सोमस्य चैवादौ तयोश्चैव समस्तयोः । विश्वेभ्यश्चैव देवेभ्यो धन्वन्तरय एव च । कुह्वै चैवानुमत्यै च प्रजापतयएव च । सह द्यावापृथिव्योश्च तथा स्विष्टकृतेऽन्ततः" । "तत्र च यज्ञशब्दो महच्छब्दश्च गौणः" इति कुल्लू० ।

देवयज्य स्त्री देवानां यज्यः यागः । "छन्दसि निष्ठर्ये"त्यादि" नि० य । देवार्थयागक्रियायाम दर्शादिकायाम् । "दैव्याय कर्मणे शुम्भध्वम् देवयज्यायै" यजु० १।१३। "देवयज्यायै देवसम्बन्धिन्यै यागक्रियायै दर्शादिकार्यै" वेददी० । "अशग्राम ते सुकृतं देवयज्यया" ऋ० १।११४।१ "वयं देवयज्यया देवयागेन तद्दैवत्येन यज्ञेनाशग्राम" भा० ।

देवयाजिन् पु० देवं यजते यज–णिनि । आत्मभेदेन देवार्थयागकारके । "अथ ह स देवयाजी यो वेद देवानेवाहमिदं यजे देवानृत्सृपर्यामीति स यथा श्रेयसे पापीयान् बलिं हरेद्वैशग्रो वा राज्ञे बलिं हरेदेवं स ह न तावन्तं लोकं जयति यावन्तमितरः" शत०ब्रा० ११।२।६।१४ आत्माभेदेन याज्यपेक्षया तस्य निकृष्टत्वमुक्तम् आत्मयाजी श्रेयान् देवयाजी इत्युपक्रम्य तथा वर्णनात् । २कुमारसैन्यभेदे च "यज्ञबाहुः प्रबाहुश्च देवयाजी च सोमपाः" भा०शल्य० ७६ अ० तत्सैन्योक्तौ

देवयात त्रि० देवं देवत्वं यातः । देवत्वप्राप्ते तस्य विषयो देशः राजन्या० बुञ् । दैवयातक तस्य विषये देशे । अत्र दैवयातव इति पाठान्तरं देवं देवत्वं याति या–तनु देवयातुः स्वार्थे अण् । दैवयातवं देवत्वप्राप्तरि ततः राजन्या० बुञ् । दैवयातवक तस्य विषये देशे ।

देवयात्रा स्त्री देवानां यात्रा । देवोत्सवादौ देवप्रतिमानां स्थानान्तरनयनरूपगतौ ।

देवयात्रिन् पु० दानवभेदे "सोमपो देवयात्री च प्रवरो वीर मर्द्दनः" हरिवं० २४०अ० ।

देवयान न० यायतेऽनेन या–करणे ल्युट् ६त० । १सुराणां गतिसाधने रथभेदे विमाने । देवो परेशः यायतेऽनेन मार्गेण या–करणे ल्युट् । २अर्चिरादिमार्गरूपे पथिभेदे